

11.09.2013

Conferința

Parteneriatul Strategic România-Polonia: împărtășind viziuni comune

(Fundația Europeană Titulescu, București)

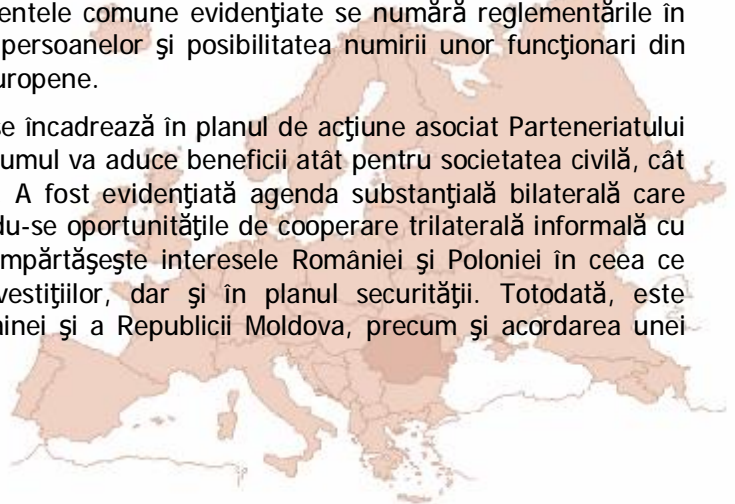
- SINTEZĂ -

În data de 11 septembrie 2013, Institutul European din România, împreună cu Institutul polonez pentru Afaceri Internaționale a organizat conferința **Parteneriatul Strategic România-Polonia: împărtășind viziuni comune**. Evenimentul, organizat cu sprijinul Ministerului român al Afacerilor externe și al Ambasadei Republicii Polone în România, precum și al Fundației Europene Titulescu, s-a bucurat de prezența Excelenței Sale, domnul Titus Corlățean, ministrul român al Afacerilor Externe și a Excelenței Sale, domnul Radosław Sikorski, ministrul polonez al Afacerilor Externe. În deschidere au mai luat cuvântul dna Gabriela Drăgan, director general al Institutului European din România și dl Marcin Zaborowski, director al Institutului polonez pentru Afaceri Internaționale. Evenimentul, organizat în sistem Chatham House, a reunit experți români și polonezi din domeniile politic și economic, precum și reprezentanți ai mediului academic, ai cercetării și ai ONG-urilor din cele două state.

Invitații au trecut în revistă relațiile româno-polone, evidențiind momente definitorii pentru istoria comună a celor două state, în contextul aniversării a 20 de ani de la semnarea tratatului de prietenie dintre România și Polonia. Au fost conturate obiectivele conferinței, respectiv apropierea comunităților de cercetare din cele țări, astfel încât acestea să ajungă la o colaborare mai concretă și eficientă pentru consolidarea cooperării regionale integrate. Vorbitorii au adus în atenție necesitatea valorificării întregului potențial al relațiilor bilaterale, inclusiv în planul colaborării între comunitățile academice și de cercetare din cele două țări.

Invitații și-au exprimat speranța că activitatea analitică și de cercetare a centrelor specializate poloneze și românești va sprijini guvernele celor două state în valorificarea potențialului de colaborare dintre acestea. Cu privire la relațiile dintre România și Polonia, s-a apreciat faptul că cele două țări tind să revină la rolurile lor istorice în regiune. Cele două state împărtășesc valori și interese comune, care le apropie în Uniunea Europeană, pe de o parte, și în cadrul NATO, pe de altă parte. Printre elementele comune evidențiate se numără reglementările în domeniul energiei, libera circulație a persoanelor și posibilitatea numirii unor funcționari din cele două state în cadrul instituțiilor europene.

Având în vedere faptul că reuniunea se încadrează în planul de acțiune asociat Parteneriatului strategic, s-a exprimat speranța că forumul va aduce beneficii atât pentru societatea civilă, cât și pentru guvernele celor două state. A fost evidențiată agenda substanțială bilaterală care include perspective comune, punctându-se oportunitățile de cooperare trilaterală informală cu Turcia, un alt stat din regiune care împărtășește interesele României și Poloniei în ceea ce privește consolidarea comerțului, investițiilor, dar și în planul securității. Totodată, este importantă sprijinirea aspirațiilor Ucrainei și a Republicii Moldova, precum și acordarea unei atenții sporite Georgiei.

În cadrul primei sesiuni, intitulată „*Adâncirea componentei de securitate a parteneriatului strategic româno-polonez*” au fost aduse în discuție evoluțiile recente semnificative din regiune, cum ar fi achiziționarea de către Polonia a aparatelor F16, și intenția României de a achiziționa aparate de zbor similare. Cele două state vor fi singurele din Europa Centrală și de Est care vor avea avioane militare performante.

A fost prezentat contextul regional și internațional care a condus la realizarea Parteneriatului strategic dintre România și Polonia, care apare drept un fapt natural, în ciuda unor diferențe. Mai precis, evenimentele din vara anului 2008 au determinat cele două țări să încheie acest parteneriat. Ambele state au făcut eforturi pentru realizarea unor progrese în domeniul energiei, al securității sau al agriculturii. Alte propuneri au vizat sprijinirea concertată de către România și Polonia a Republicii Moldova și Ucrainei pentru realizarea parcursului lor european. Una dintre propunerile formulate a vizat reconfigurarea perspectivei României asupra Ucrainei, aceasta din urmă având nevoie de expertiză specializată în numeroase domenii.

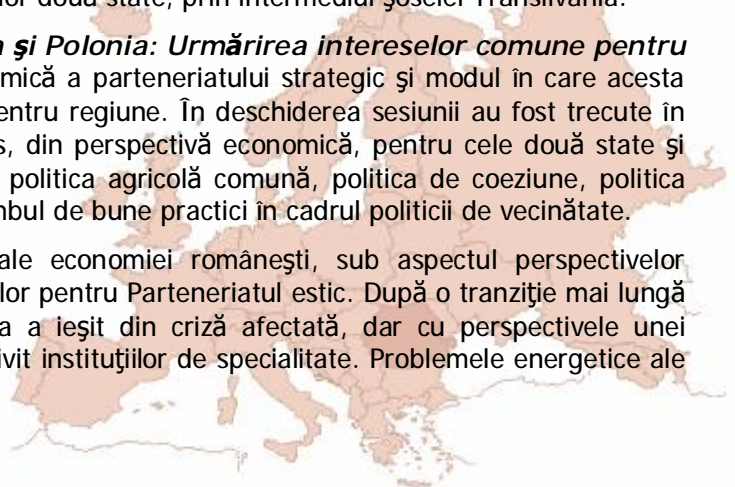
Domeniile în care România și Polonia colaborează sau în cadrul cărora colaborarea ar putea fi îmbunătățită includ acordul bilateral privind protecția reciprocă a informațiilor clasificate, susținerea unui rol dominant al Statelor Unite în sistemul internațional, menținerea relevanței sporite a Politicii comune de securitate și apărare și a NATO, și în special a articolului 5. Totodată, cooperarea bilaterală ar trebui să vizeze o valorificare mai bună a conceptului de *smart defense* în cadrul NATO, printr-o utilizare mai eficientă a resurselor comune din domeniul apărării, dar și în interiorul Agenției Europene de Apărare. A fost adus în discuție sprijinul României pentru candidatura Ucrainei pentru NATO în 2008, fapt ce putea contribui la normalizarea relațiilor bilaterale, dacă evoluțiile internaționale își mențineau traiectoria. O altă propunere formulată a vizat rolul de potențial mediator al Varșoviei între România și Ungaria, aceasta din urmă manifestând în ultima vreme în mod accentuat atitudini antieuropene.

Alte intervenții au vizat necesitatea realizării unor inițiative și proiecte care să atragă atenția asupra parteneriatului strategic dintre România și Polonia. Au fost menționate domeniile în care cele două state au viziuni comune, cum ar fi rolul NATO, relațiile cu Rusia dar și temele asupra cărora punctele de vedere ale celor două state nu concordă, cum ar fi statutul Kosovo, oportunitatea intervenției în Libia. Printre evoluțiile recente de interes reciproc în domeniul securității au fost menționate modernizarea potențialului militar al Rusiei dar și creșterea interesului Poloniei pentru implicarea în operațiuni circumscrise PESAC. Decidenților din România și Polonia li s-a sugerat să nu aștepte ca statele mari să-și contureze pozițiile, ci să încerce să-și elaboreze propriile puncte de vedere, alături de partenerii turci. În același timp, trebuie explorate oportunitățile de cooperare între industriile militare dintre cele două state.

Ca posibilități concrete de cooperare între România și Polonia, în contextul semnării acordului de colaborare militară în luna iunie, a fost evidențiată situația refugiaților din Siria drept prilej pentru cele două țări de a contribui la gestionarea fluxurilor la granița cu Turcia, cu participarea Ankarei. Alte propuneri s-au referit la realizarea unor proiecte de infrastructură rutieră care să conecteze capitalele celor două state, prin intermediul șoselei Transilvania.

Sesiunea a doua, intitulată „*România și Polonia: Urmărirea intereselor comune pentru regiune*”, a vizat dimensiunea economică a parteneriatului strategic și modul în care acesta ar putea aborda interesele comune pentru regiune. În deschiderea sesiunii au fost trecute în revistă principalele domenii de interes, din perspectivă economică, pentru cele două state și pentru vecinii din Parteneriatul estic: politica agricolă comună, politica de coeziune, politica energetică și alte aspecte vizând schimbul de bune practici în cadrul politicii de vecinătate.

Au fost expuse tendințele recente ale economiei românești, sub aspectul perspectivelor economice și energetice și al implicațiilor pentru Parteneriatul estic. După o tranziție mai lungă și mai dificilă ca a Poloniei, România a ieșit din criză afectată, dar cu perspectivele unei creșteri sănătoase și sustenabile, potrivit instituțiilor de specialitate. Problemele energetice ale

celor două țări sunt prioritare în cadrul parteneriatului. Ele pot avea aspecte diferite, dar soluții comune. Accentul ar trebui pus pe interconectarea rețelelor electrice, ce pot sprijini distribuția surplusului de energii regenerabile produse în România, pe colaborarea în producția gazelor de șist și valorificarea expertizei în Ucraina, pe formarea unui front comun al statelor din regiune, inclusiv în cadrul grupului de la Visegrád, pentru reducerea prețului gazelor, situat peste media UE. Politica de vecinătate a UE ar necesita o re-evaluare din perspectiva României, aceasta putându-se asocia la unele acțiuni ale grupului de la Visegrád. S-a exprimat susținerea pentru realizarea unei colaborări româno-poloneze în domeniul energiei, cu accent pe necesitatea armonizării nivelului prețurilor la energie între statele membre din UE.

Relațiile economice sunt pozitive, dar investițiile rămân mici, cele poloneze în România fiind considerabil mai mari decât cele românești în Polonia. Potențialul schimburilor comerciale ar putea fi mai bine pus în valoare prin constituirea unui *forum economic*. Cooperarea dintre celor două state și succesul exploatării gazelor de șist ar putea remodela piața gazelor din regiune. Republica Moldova ar putea beneficia mai mult prin îmbunătățirea capacității sale instituționale, inclusiv a formării forțelor polițienești, cu sprijinul expertizei polono-române. Apropiatul Summit al Parteneriatului estic de la Vilnius generează așteptări ambițioase și speranțe cu privire la ridicarea vizelor sau la reducerea presiunii Federației Ruse. Au mai fost expuse o serie de sugestii pentru reducerea presiunilor ruse asupra Republicii Moldova și Ucrainei. Acestea ar viza: facilitarea integrării Republicii Moldova și a Ucrainei pe piața unică europeană, în special regiunea Găgăuzia, consolidarea capacităților instituționale ale autorităților locale sau lansarea unor proiecte în domeniul energiei capabile să reducă dependența și să îmbunătățească eficiența utilizării acestor resurse.

Au fost totodată formulate o serie de recomandări în domeniul absorbției de fonduri europene. România și Polonia au o înțelegere comună asupra politicii agricole comune și a politicii de coeziune. Experiența poloneză în regionalizare și succesul obținut în absorbția de fonduri europene sunt împărtășite colegilor români. Ca posibile orientări pentru parteneriat sunt evidențiate: cooperarea pentru crearea pieței unice a energiei, pe care Polonia încearcă să o dezvolte în cadrul grupului de la Visegrád; competitivitatea economică, precum și noua strategie de vecinătate a UE.

În ceea ce privește valorificarea dimensiunii regionale a parteneriatului strategic, propunerile de măsuri au vizat formularea unor răspunsuri la întrebări de tipul: De ce este nevoie de acest parteneriat, dincolo de abordarea UE a Parteneriatului Estic și în domeniul economic? Polonia este mai interesată de acest parteneriat decât statele din grupul de la Visegrád, în timp ce România și-ar putea consolida relația cu Republica Moldova. Proiectele aflate în derulare în regiune întâmpină dificultăți din cauza numeroșilor factori politici care condiționează relațiile din regiune. Cu excepția Republicii Moldova, nu se văd rezultate în eliminarea barierelor. Consolidarea legăturilor în zonele de interese comune ale economiei, comerțului, agriculturii, energiei și absorbției de fonduri europene ar genera o mai mare stabilitate în regiune. România și Polonia dispun de expertiză transferabilă țărilor din cadrul Parteneriatului Estic.

Dialogul viu care a urmat a permis audienței să formuleze o serie de comentarii și să contribuie, cu sprijinul vorbitorilor, la clarificarea problemelor dezbătute. Au mai fost discutate, între altele, implicațiile proiectului Uniunii Euro-asiatice, inițiativa României în zona Mării Negre, dar și necesitatea consolidării cooperării în formatul unor trilaterale de tip România – Polonia – Republica Moldova sau Polonia - România – Ucraina, capabile să susțină reformele economice, sociale și din administrația publică.

Sinteză realizată de Institutul European din România

